

te gaan, ondanks de raadgevingen en het aandringen van Constantijn Huygens...

De ontwikkeling van Frans Hals is daarentegen zoo organisch en zijn stijl is zoo logisch gegroeid dat er geen plaats blijft voor eenige hypothese over invloeden van buitenaf. Het is van bijzonder weinig belang te weten of een bepaald gebaar van een fluitspeler bij Frans Hals al bij Honthorst voorkwam; over het algemeen hechten wij zeer weinig waarde aan dergelijke vormovereenkomsten, die anderen vaak zoo gewichtig voorkomen. In zulke punten van aanraking, die sommige critici bij het ontdekken ervan in extase brengen, toont zich een hoogst materialistische geest, die van weinig hulp kan zijn bij het critische onderzoek.

Wat betreft de verleidelijke theorie van den Vermeer *avant la lettre*, die zich zou manifesteren in het werk van Terbrugghen, laten wij oppassen ook daar geen overhaaste gevolgtrekkingen te maken.

Laten wij eerst met eenige data rekening houden: Terbrugghen stierf in 1629, d.w.z. nog voor de geboorte van Vermeer (1632). De jeugdwerken van dezen laatste (Den Haag en Edinburg) hebben, ondanks eenige verwantschap met Terbrugghen toch een eigen rythme. Omstreeks 1650 ontvluchten alle Hollandsche schilders de donkerder toonwaarden en gaan een lichter palet gebruiken, want de wind van het classicisme blaast fel en de realistische woelingen van het begin van de eeuw worden vergeten. In het jaar van zijn gewelddadigen dood als slachtoffer van de kruitontploffing schilderde Carel Fabritius, die in zekeren zin aan Vermeer verwant is, het roerende kleine vogeltje tegen een helder blanken muur, als het ware een symbool.

Hoe gaarne zouden wij nog langer stil staan bij het werk van Vermeer, dien wij, ondanks zijn aanvankelijk Italianiseerende doeken, beschouwen als een oer-Hollandschen schilder, in wiens kunst de hoogste eigenschappen van de schilderkunstige traditie van zijn land zijn vertegenwoordigd, maar wonderbaarlijk gezuiverd. In hem bewonderen wij een gevoel voor kleurwaarden, een uiterste gevoeligheid voor het oppervlak der dingen, en een argeloosheid van visie, die Geertgen en Mostaert weer bij ons oproept.

II

Wenden wij ons nu tot de Fransche kunstenaars, die terzelfdertijd in Rome werkten.

Simon Vouet kwam in 1614 in Italië en werkte er in verschillende steden; in 1624 verkreeg hij den titel „Prince de l'Académie de saint Luc”. Valentin, „l'innamorato”, bijna een tijdgenoot van Vouet, is ongeveer gelijktijdig met hem te Rome, Cláude Vignon